

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 18 december 2014

Mål nr

Ö 3190-14

KLAGANDE

Kronofogdemyndigheten
106 65 Stockholm

MOTPART

LO

SAKEN

Entledigande av konkursförvaltare

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2014-05-22 i mål Ö 4400-14

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen fastställer hovrättens beslut.

Dok.Id 100793

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Kronofogdemyndigheten har yrkat att Högsta domstolen entledigar LO från uppdraget som konkursförvaltare.

LO har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Bakgrund

1. IBSP Labs AB ansökte om att bolaget skulle försättas i konkurs och föreslog advokaten LO som förvaltare. Tillsynsmyndigheten hade ingen erinran mot förslaget och LO utsågs till förvaltare den 28 februari 2014. Sedan tillsynsmyndigheten hade fått kännedom om att LO under tiden den 7–27 februari 2014 hade varit företagsrekonstruktör i bolaget, begärde myndigheten den 13 mars 2014 att han skulle entledigas som förvaltare, eftersom enligt myndigheten hans uppdrag som rekonstruktör medförde att han var jävig.

2. Tingsrätten lämnade tillsynsmyndighetens yrkande utan bifall. Hovrätten har avslagit myndighetens överklagande.

Bestämmelser om jäv

3. Enligt 7 kap. 1 § tredje stycket konkurslagen får den inte vara förvaltare som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans opartiskhet i konkursen. Det samma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans opartiskhet kan rubbas. Enligt paragrafens fjärde stycke har

en förvaltare en skyldighet att omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om omständigheter som kan medföra jäv för honom.

4. En förvaltare som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget som förvaltare ska enligt 7 kap. 5 § andra stycket konkurslagen entledigas av rätten på begäran av bl.a. tillsynsmyndigheten.

5. Bestämmelsen om jäv syftar till att ge garantier för att förvaltaren är obunden av personliga intressen i konkursen och skapa skydd för gäldenären och borgenärerna. För bestämmelsens tillämpning är det inte nödvändigt att förtroendet för förvaltaren verkligen är rubbat. Det är tillräckligt att det typiskt sett finns en beaktansvärd risk för det (prop. 1988/89:31 s. 10).

*Allmänt om jävsbedömningen avseende den som har varit
företagsrekonstruktör*

6. Frågan om en rekonstruktör kan utses till förvaltare i en efterföljande konkurs behandlas i förarbetena till lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Regeringen ansåg att man i de flesta fall kan utgå från att en rekonstruktör inte bör vara förvaltare i näringsidkarens efterföljande konkurs, men att bedömningen också kan bli en annan (prop. 1995/96:5 s. 105 f.). I samband med den lagens tillkomst förutsattes således att det görs en individuell bedömning i frågan om jäv föreligger att vara konkursförvaltare på grund av tidigare uppdrag som rekonstruktör.

7. I linje med att en individuell bedömning ska göras har Högsta domstolen nyligen uttalat att ett flertal faktorer får betydelse vid prövningen, bl.a. hur lång tid rekonstruktionen har pågått och de åtgärder som då har vidtagits, hur lång tid som förflutit från det att rekonstruktionen avslutades fram till konkursutbrottet och resultatet av rekonstruktionen (Högsta domstolens beslut den 3 december 2014, p. 8, i mål Ö 5505-13).

8. En företagsrekonstruktör ska enligt 1 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion undersöka om den verksamhet som gäldenären bedriver kan fortsättas helt eller delvis och i så fall hur detta kan ske samt om det finns förutsättningar för gäldenären att träffa en ekonomisk uppgörelse med borgenärerna. Rekonstruktören har vidare att ge anvisningar till gäldenären om hur verksamheten ska bedrivas (2 kap. 14 § andra stycket) och bedöma om gäldenären ska tillåtas att vidta transaktioner (2 kap. 15 §). En rekonstruktörs arbete förutsätter således en nära kontakt med gäldenären och borgenärerna, men i vilken omfattning rekonstruktören agerar blir naturligtvis beroende av förhållandena i den enskilda rekonstruktionen.

9. Beträffande den som har varit företagsrekonstruktör kan det tänkas främst två förhållanden som kan inverka menligt på förutsättningarna att utföra ett opartiskt och oberoende arbete som konkursförvaltare. Det ena förhållandet är att det under rekonstruktionen har utvecklats sådana personliga relationer mellan rekonstruktören och gäldenärens företrädare eller någon annan att det åtminstone kan ge sken av att oberoendet är hotat. Det andra förhållandet är att uppdraget som konkursförvaltare kan komma att innebära granskning av den egna insatsen som rekonstruktör.

10. Det måste antas att en företagsrekonstruktör endast mera sällan genom sitt arbete med rekonstruktionen får sådana personliga relationer till gäldenärens företrädare eller annan att det kan uppfattas som förtroendskadligt vid bedömningen av lämpligheten som konkursförvaltare. När det gäller risken för självgranskning förhåller det sig emellertid annorlunda.

11. En konkursförvaltare ska bl.a. undersöka huruvida det har förekommit något sådant förhållande som kan leda till återvinning (jfr 7 kap. 15 § första stycket 2 konkurslagen) och även i andra hänseenden granska gäldenärens tidigare verksamhet. Denna granskningskyldighet innebär att en förvaltare, som har varit rekonstruktör, kan behöva granska egna överväganden och

beslut under rekonstruktionen. Sådan självgranskning är inte förenlig med kravet på opartiskhet och oberoende.

12. En utgångspunkt bör vara att när det har rört sig om en rekonstruktion i vilken rekonstruktören har vidtagit åtgärder av sådan omfattning och sådant slag att det är svårt att bedöma om granskning av åtgärderna i en efterföljande konkurs kan aktualiseras, bör – även om rekonstruktionen har pågått endast en kortare tid – rekonstruktören som regel inte utses till förvaltare. Att rekonstruktörens erfarenheter av rekonstruktionen bedöms vara av särskilt värde för konkurshanteringen kan inte inverka på jävsbedömningen. Inte heller har det för den bedömningen någon betydelse om det rör sig om entledigande eller förordnande.

13. Att en rekonstruktion har varit omfattande behöver inte alltid utgöra hinder för ett efterföljande förordnande som konkursförvaltare. Till en början märks att om erfarenheterna som rekonstruktör är värdefulla kan de tas till vara om också en annan konkursförvaltare utses och denne ensam granskar sådana åtgärder som har samband med rekonstruktionen (jfr 7 kap. 2 § konkurslagen). Vidare kan förhållandet vara det att rekonstruktionen har varit framgångsrik så att obeståndet har hävts samtidigt som den har avslutats långt före konkursen. Då finns det i regel ingen anledning att befara att sådana åtgärder i samband med företagsrekonstruktionen som rekonstruktören har befattat sig med skulle behöva granskas i konkursen.

14. Inte heller bör det föreligga något hinder mot att utse en rekonstruktör till konkursförvaltare om det under den inledande analysfasen av rekonstruktionen visar sig att det saknas förutsättningar för att genomföra ett ackord och företaget därför försätts i konkurs utan att det under rekonstruktionen har vidtagits annat än sedvanliga rutinåtgärder. Exempel på sådana åtgärder som

i regel inte behöver befaras leda till något efterföljande granskningsbehov är kontantinköp för fortsatt drift och åtgärder inom ramen för lönegaranti-systemet.

Bedömningen i detta fall

15. LO var rekonstruktör i IBSP Labs AB under knappt tre veckor. Dagen efter det att rekonstruktionen upphörde försattes bolaget i konkurs. LO har utfört begränsat arbete som rekonstruktör. Arbetet har främst bestått i att han fattat beslut om lönegaranti och tagit fram material avseende kundfordringar. LO har inte lämnat några anvisningar eller råd, och kontakten med bolaget har varit begränsad. Det finns såvitt har framkommit inte några utestående frågor som kan medföra att han skulle behöva ägna sig åt granskning av egna åtgärder. Han har överlämnat till rätten att bedöma skäligheten av arvode och kostnader för det arbete han utfört som rekonstruktör.

16. Mot bakgrund av det anförda kan LO inte på grund av jäv anses ha varit förhindrad att åta sig uppdraget som förvaltare. Han borde visserligen ha underrättat tillsynsmyndigheten om sitt uppdrag som rekonstruktör, men hans underlåtenhet i detta avseende är med hänsyn till omständigheterna inte sådan att den kan anses inverka på hans lämplighet att fortsatt vara förvaltare (jfr Högsta domstolens beslut den 3 december 2014, p. 15, i mål Ö 5505-13). Hovrättens beslut ska därför fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Ann-Christine Lindeblad (referent), Göran Lambertz, Dag Mattsson och Anders Eka
Föredragande justitiesekreterare: Anna Eleblad